

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ MIGRACIJOS DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

2024 m. gegužės 21 d. Nr. 4D-2024/1-187
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. vasario 26 d. gavo X skundą dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas, MD) pareigūnų veiksmų vilkinant prašymo prisiekti Lietuvos Respublikai nagrinėjimą (toliau – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. Lietuvos Respublikos pilietybė Pareiškėjui buvo suteikta 2021 m. birželio 3 d. Pareiškėjas Migracijos departamentui 2023 m. gegužės 2 d. pateikė prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai, prašymas priimtas 2023 m. gegužės 8 d.

2.2. Pareiškėjas 2024 m. vasario 22 d. gavo Migracijos departamento sprendimą, kuriame nurodoma, kad prašymas Migracijos departamente prisiekti Lietuvos Respublikai buvo priimtas likus mažiau nei mėnesiui iki Pareiškėjui suteikto Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto galiojimo pabaigos, todėl Migracijos departamentas negalėjo tinkamai išnagrinėti asmens prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai teisės aktų nustatyta tvarka.

2.3. Pareiškėjas nesupranta, kodėl jo prašymas nebuvo tenkintas, nes nebuvo prašoma pateikti jokių papildomų dokumentų, Migracijos departamentas neatsiuntė jokie papildomo pranešimo.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2024 m. kovo 6 d. raštu Nr. 4D-2024/1-187/3D-508 kreipėsi į MD, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

MD 2024 m. balandžio 2 d. raštu Nr. 10K-3871 Seimo kontrolierę informavo:

4.1. „[...] X prašymas leisti prisiekti Lietuvos Respublikai pateiktas per Lietuvos migracijos informacinę sistemą (toliau – MIGRIS), priimtas 2023-05-08. Prie prašymo buvo pridėta Lietuvos Respublikos Prezidento 2021-06-03 dekreto Nr. 1K-634 „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo“, įsigaliojusio 2021-06-04, kuriuo asmeniui suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė, kopija bei Pilietybės reikalų komisijos 2021-06-10 pranešimas, kuriuo asmuo buvo informuotas, kad per 2

metus nuo dienos, kurią įsigaliojo minėtas Prezidento dekretas, turi prisiekti Lietuvos Respublikai, taip pat informuotas, kad prisiekti galės tik tada, kai atsisakys turimos kitos valstybės pilietybės. Prie prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai nebuvo pridėtas dokumentas, patvirtinantis, kad X atsisakė turimos Ukrainos pilietybės, buvo pridėtas tik jo rašytinis pareiškimas, kad atsisako Ukrainos pilietybės.“

4.2. „[...] 2024-02-22 priimtas Migracijos departamento sprendimas neleisti X prisiekti Lietuvos Respublikai, kadangi jis praleido Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 2 punkte nustatytą laiką, per kurį turėjo prisiekti Lietuvos Respublikai.

Pareiškėjas prisiekti Lietuvos Respublikai turėjo ne vėliau kaip iki 2023-06-04, o prašymas leisti prisiekti buvo priimtas 2023-05-08, t. y. likus mažiau nei mėnesiui iki nustatyto termino prisiekti pabaigos, todėl Migracijos departamentas negalėjo tinkamai išnagrinėti asmens prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai teisės aktų nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad prie prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai nebuvo pateikti dokumentai, patvirtinantys, kad X kreipėsi į kompetentingas Ukrainos institucijas dėl Ukrainos pilietybės atsisakymo, ar paaiškinimas, kodėl negali atsisakyti turimos Ukrainos pilietybės.“

4.3. „[...] X 2023-05-08 per MIGRIS pateikė prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai, tačiau nepateikė dokumentų, patvirtinančių, kad kreipėsi į kompetentingas Ukrainos institucijas dėl Ukrainos pilietybės atsisakymo, ar paaiškinimų, kodėl negali atsisakyti turimos Ukrainos pilietybės. 2024-02-22 Migracijos departamentas, per MIGRIS pareiškėjui pateikė 2024-02-22 priimtą Migracijos departamento sprendimą neleisti X prisiekti Lietuvos Respublikai. Atsakymas dėl asmens prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai nebuvo priimtas teisės aktų nustatytais terminais dėl techninės klaidos ir žmogiškojo faktoriaus.“

4.4. „[...] atsižvelgiant į tai, kad buvo praleistas Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme nustatytas terminas prisiekti, asmuo negali prisiekti Lietuvos Respublikai. Vadovaujantis Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 2 punktu, asmuo, kuris yra raštu pareiškęs savo valią atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta ar grąžinta Lietuvos Respublikos pilietybė, turi prisiekti per 2 metus nuo dienos, kurią įsigalioja Respublikos Prezidento dekretas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo ar grąžinimo. Pilietybės įstatyme nustatytas laikas, per kurį asmuo turi prisiekti Lietuvos Respublikai, nėra pratęsimas arba atnaujinamas nustačius, jog terminą prisiekti Lietuvos Respublikai asmuo praleido dėl ypač svarbių priežasčių, nes tokia galimybė nenumatyta Pilietybės įstatyme. Pilietybės įstatymo 37 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad asmenų, šio įstatymo nustatytais terminais ir tvarka nepriėmusių Lietuvos Respublikai, pakartotinai paduoti prašymai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo ar grąžinimo nenagrinėjami, išskyrus atvejus, kai šį terminą asmuo praleido dėl ypač svarbių priežasčių.

Atsižvelgiant į tai, X gali pateikti naują prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo per MIGRIS, sumokėti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio valstybės rinkliavą už prašymo dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo nagrinėjimą ir pridėti paaiškinimą ir dokumentus, patvirtinančius, kad nustatytą 2 metų terminą prisiekti Lietuvos Respublikai praleido dėl ypač svarbių priežasčių.“

4.5. „2024-01-16 Vidaus reikalų ministerijoje buvo gautas asmens skundas, kurio kopija persiūsta ir Migracijos departamentui (skundo ir atsakymo išrašai pridedami).“

Vidaus reikalų ministerijos 2024 m. kovo 5 d. atsakyme Nr. 1D-1076 į Pareiškėjo skundą nurodoma:

„Ministerija, pagal prašyme nurodytas aplinkybes ir Migracijos departamento papildomai pagal prašymą jai pateiktus duomenis, nustatė, kad 2023-05-02 per Lietuvos migracijos informacinę sistemą (MIGRIS) pareiškėjas X užpildė prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai Nr. 2305-PIL PRIES-0003 (prašymas MIGRIS priimtas 2023-05-08). Pateiktame prašyme leisti prisiekti Lietuvos Respublikai pareiškėjas nurodė, kad yra asmuo, raštu pareiškęs savo valią atsisakyti turimos kitos

valstybės pilietybės ir pridėjo, be kita ko, 2023-04-28 notaro patvirtintą pareiškimą, kuriuo pareiškia, kad atsisako Ukrainos pilietybės tik atsiradus tokiai galimybei.

Taigi, nustatyta chronologinė pareiškėjo veiksų seka leidžia pagrįstai konstatuoti, jog pareiškėjas prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai pateikė likus, apytiksliai, mėnesiui iki Dekreto galiojimo pabaigos, kitaip tariant, likus mėnesiui iki 2 metų termino, per kurį asmuo turėjo prisiekti Lietuvos Respublikai, pabaigos. [...]

Prašymų leisti prisiekti Lietuvos Respublikai pateikimo, priėmimo, nagrinėjimo ir priesaikos Lietuvos Respublikai priėmimo tvarką reglamentuoja Dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos pilietybe, teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 3 d. nutarimu Nr. 280 (toliau – Aprašas), nuostatos (be kita ko, Aprašo III skyrius). Atkreiptinas pareiškėjo dėmesys į tai, kad pagal Aprašo 48 punktą, jeigu asmuo, be kitų dokumentų, pateikia ir pareiškimą, kad atsisako kitos valstybės pilietybės (nustatyta, kad pareiškėjas pareiškimą dėl Ukrainos pilietybės atsisakymo pateikė), Migracijos departamentas ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai priėmimo dienos atitinkamai privalo patikrinti, ar valstybės, kurios pilietis yra prašymą pateikęs asmuo, teisėje nenustatyta pilietybės atsisakymo ar netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę procedūrų, arba įvertinti šių procedūrų atitiktį protingumo kriterijams. Taigi, vien pastarajam patikrinimui pagal pridėtą pareiškimą atlikti, Migracijos departamentui suteiktas 2 mėnesių terminas (tuo tarpu Jūsų prašymas leisti prisiekti Lietuvos Respublikai ir pareiškimas pateikti likus vos vienam mėnesiui iki termino prisiekti pabaigos). Be to, akcentuotina ir tai, kad nuo atlikto patikrinimo rezultatų priklausys tolimesni teisės aktuose nustatyti Migracijos departamento veiksmai, kuriems atlikti taip pat numatyti atitinkami terminai.

Taigi, išdėstyta teisinių ir faktinių aplinkybių visuma sudaro prielaidas teigti, kad pareiškėjui užvilkinus priesaikos Lietuvos Respublikai procedūras ir jas inicijavus likus, apytiksliai, vos mėnesiui iki 2 metų termino, per kurį turėjo prisiekti Lietuvos Respublikai, pabaigos (nustatyta, kad Dekretas įsigaliojo 2021-06-04, pareiškimas patvirtintas notaro tik 2023-04-28, prašymas leisti prisiekti Lietuvos Respublikai pateiktas per MIGRIS 2023-05-02, priimtas 2023-05-08), Migracijos departamentui nebuvo sudaryta galimybė išnagrinėti asmens prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai ir atlikti visus prašymui išnagrinėti būtinus procedūrinius veiksmus teisės aktų nustatyta tvarka bei terminais.“

Tyrimui reikšingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo:

23 straipsnio 4 dalis – „Laikas, per kurį asmuo turi prisiekti Lietuvos Respublikai: [...] 2) asmuo, kuris yra raštu pareiškęs savo valią atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta ar gražinta Lietuvos Respublikos pilietybė, turi prisiekti per 2 metus nuo dienos, kurią įsigalioja Respublikos Prezidento dekretas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo ar gražinimo.“

37 straipsnio 6 dalis – „Asmenų, šio įstatymo nustatytais terminais ir tvarka neprisiekiusių Lietuvos Respublikai, pakartotinai paduoti prašymai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo ar gražinimo nenagrinėjami, išskyrus atvejus, kai šį terminą asmuo praleido dėl ypač svarbių priežasčių.“

6. Dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos pilietybe, teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 3 d. nutarimu Nr. 280 (toliau – Aprašas):

45 punktas – „Migracijos departamentas asmens prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodytu atveju išnagrinėja ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio prašymo priėmimo dienos, o šio įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytu atveju – ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo šio prašymo priėmimo dienos.“

46 *punktas* – „Jeigu Migracijos departamentas, nagrinėdamas prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai, nustato, kad nepakanka ši prašymą pagrindžiančių duomenų ir (ar) dokumentų, taip pat kai pateiktuose dokumentuose yra klastojimo požymių, kyla abejonių dėl pateiktų dokumentų tikrumo (autentiškumo) ir (ar) vientisumo arba šiame prašyme ar šiuose dokumentuose nurodytos informacijos tikslumo, Migracijos departamentas šį prašymą pateikusiam asmeniui išsiunčia pranešimą per MIGRIS ir nustato pagrįstą, bet ne ilgesnį nei vieno mėnesio iki Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodyto termino pabaigos, terminą reikiamiems duomenims ir (ar) dokumentams pateikti arba patikslinti. Šiuo atveju prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai nagrinėjimo terminas sustabdomas nuo minėto pranešimo išsiuntimo dienos ir atnaujinamas nuo sprendimui priimti reikiamų duomenų ir (ar) dokumentų priėmimo Migracijos departamente dienos. [...]“

47 *punktas* – „Jeigu asmuo pageidauja prisiekti Lietuvos Respublikai vidaus reikalų ministerijoje, Migracijos departamentas, priėmęs asmens prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai, Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodytu atveju ne vėliau kaip per 2 mėnesius, o Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytu atveju – ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo šio prašymo priėmimo dienos nustato priesaikos Lietuvos Respublikai vidaus reikalų ministerijoje datą, laiką ir vietą ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo priesaikos Lietuvos Respublikai datos, laiko ir vietos nustatymo išsiunčia asmeniui pranešimą apie tai per MIGRIS.“

Jeigu asmens prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai nagrinėjimo metu paaiškėja, kad asmuo praleido Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytą terminą, per kurį asmuo turi prisiekti Lietuvos Respublikai, Migracijos departamentas priima sprendimą, kad asmeniui neleidžiama prisiekti Lietuvos Respublikai, ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šio sprendimo priėmimo per MIGRIS išsiunčia asmeniui pranešimą apie priimtą sprendimą.“

48 *punktas* – „Jeigu asmuo, be kitų dokumentų, pateikia ir aprašo 7.2 papunktyje nurodytą pareiškimą, Migracijos departamentas ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai priėmimo dienos atitinkamai privalo:

48.1. patikrinti, ar valstybės, kurios piliėtis yra prašymą pateikęs asmuo, teisėje iš tikrųjų nenustatyta pilietybės atsisakymo ar netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę procedūrą“.

49 *punktas* – „Migracijos departamentas, atlikęs aprašo 48.1 papunktyje nurodytą patikrinimą ir nustatęs, kad valstybės, kurios piliėtis yra prašymą pateikęs asmuo, teisėje nenustatyta pilietybės atsisakymo ar netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę procedūrą, atlieka veiksmus, nurodytus aprašo 47 punkte.“

7. Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2000 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. 388:

9 *punktas* – „Migracijos departamento veiklos tikslas yra užtikrinti ir organizuoti Europos Sąjungos laisvo asmenų judėjimo principo, vizų, imigracijos, prieglobsčio, taip pat kitus užsieniečių teisinės padėties klausimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą, Lietuvos Respublikos pilietybės klausimų sprendimą, asmens tapatybę ir Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančių dokumentų, tarnybinio paso išdavimą.“

10 *punktas* – „Migracijos departamentas, siekdamas jam nustatyto veiklos tikslo, atlieka šias funkcijas: [...] 10.29. nagrinėja asmenų prašymus, pranešimus ir skundus, priima sprendimus dėl juose keliamų klausimų; [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (toliau – LVAT), be kita ko, yra konstatavęs: „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą [...]. Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios

įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, [...], taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. [...]. [...] kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktinaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“ (žr. 2012 m. kovo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012).“

Tyrimo išvados

9. Pareiškėjas nurodė, kad 2023 m. gegužės 2 d. Migracijos departamentui pateikė prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai, prašymas priimtas 2023 m. gegužės 8 d., tačiau tik 2024 m. vasario 22 d. gavo Migracijos departamento sprendimą, kuriame nurodoma, kad prašymas prisiekti Lietuvos Respublikai netenkinamas.

10. Skundo tyrimo metu nustatyta:

- Lietuvos Respublikos Prezidento dekretas, kuriuo Pareiškėjui suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė, įsigaliojo 2021 m. birželio 4 d. Pareiškėjas per 2 metus nuo dekreto įsigaliojimo dienos turėjo prisiekti Lietuvos Respublikai. Pareiškėjas buvo informuotas, kad prisiekti galės tik tada, kai atsisakys turimos kitos valstybės pilietybės.

- Pareiškėjas prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai pateikė 2023 m. gegužės 2 d., prašymas priimtas 2023 m. gegužės 8 d. Pareiškėjas prie prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai pateikė rašytinį pareiškimą, kad atsisako Ukrainos pilietybės.

- Migracijos departamentas 2024 m. vasario 22 d. priėmė sprendimą neleisti Pareiškėjui prisiekti Lietuvos Respublikai, kadangi jis praleido Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 2 punkte nustatytą laiką, per kurį turėjo prisiekti.

11. Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 2 punkte numatyta, kad asmuo, kuris yra raštu pareiškęs savo valią atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės, kai jam bus suteikta ar grąžinta Lietuvos Respublikos pilietybė, turi prisiekti per 2 metus nuo dienos, kurią įsigalioja Respublikos Prezidento dekretas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės suteikimo ar grąžinimo.

Aprašo 45 punkte numatyta, kad Migracijos departamentas asmens prašymą leisti prisiekti Lietuvos Respublikai Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytu atveju turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo šio prašymo priėmimo dienos.

Aprašo 48 punkte numatyta, kad tais atvejais, jeigu asmuo, be kitų dokumentų, pateikia ir pareiškimą dėl turimos kitos valstybės pilietybės atsisakymo, Migracijos departamentas ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai priėmimo dienos privalo patikrinti, ar valstybės, kurios pilietis yra prašymą pateikęs asmuo, teisėje iš tikrųjų nenustatyta pilietybės atsisakymo ar netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę procedūrą. Atlikus šį patikrinimą, atliekami kiti Apraše numatyti veiksmai.

Jeigu asmuo pageidauja prisiekti Lietuvos Respublikai Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytu atveju, Migracijos departamentas ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo šio prašymo priėmimo dienos nustato priesaikos Lietuvos Respublikai Vidaus reikalų ministerijoje datą, laiką ir vietą

ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo priesaikos Lietuvos Respublikai datos, laiko ir vietos nustatymo išsiunčia asmeniui pranešimą apie tai per MIGRIS.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Lietuvos Respublikos Prezidento dekretas dėl pilietybės Pareiškėjui suteikimo įsigaliojo 2021 m. birželio 4 d., taigi jis turėjo prisiekti Lietuvos Respublikai iki 2023 m. birželio 4 d. Pareiškėjo prašymas prisiekti Migracijos departamente buvo priimtas 2023 m. gegužės 8 d., kartu su prašymu jis pateikė rašytinį pareiškimą, kad atsisako Ukrainos pilietybės.

Pastebėtina, kad, vadovaujantis Aprašo nuostatomis, Migracijos departamentas, priėmęs Pareiškėjo prašymą ir pareiškimą dėl kitos pilietybės atsisakymo, per 2 mėnesius turėtų patikrinti aplinkybes dėl kitos valstybės pilietybės netekimo ir per bendrą 4 mėnesių laikotarpį nuo prašymo priėmimo dienos paskirti priesaikos laiką. Kaip matyti iš tyrimo metu nustatytų aplinkybių, Pareiškėjo prašymas prisiekti Lietuvos Respublikai buvo pateiktas likus mažiau nei vienam mėnesiui iki termino prisiekti pabaigos, todėl Migracijos departamentas iki priesaikos termino pabaigos neturėjo galimybių atlikti teisės aktuose numatytų veiksmų.

Atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktuose prisiekti numatytas 2 metų laikotarpis yra pakankamai ilgas, kad suinteresuotas prisiekti asmuo įvertintų savo situaciją, paruoštų reikiamus dokumentus, išspręstų kilusius klausimus. Kaip nustatyta šio tyrimo metu, Pareiškėjas nuo Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto įsigaliojimo dienos iki prašymo prisiekti pateikimo dienos, tai yra beveik 2 metus, nė karto nesikreipė į Migracijos departamentą, nesidomėjo priesaikos procedūra, todėl manytina, kad Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo tvarka jam buvo aiški.

12. Aprašo 47 punkte numatyta, kad tuo atveju, jeigu asmens prašymo leisti prisiekti Lietuvos Respublikai nagrinėjimo metu paaiškėja, jog asmuo praleido Pilietybės įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytą terminą, per kurį asmuo turi prisiekti Lietuvos Respublikai, Migracijos departamentas priima sprendimą, kad asmeniui neleidžiama prisiekti Lietuvos Respublikai, ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šio sprendimo priėmimo per MIGRIS išsiunčia asmeniui pranešimą apie priimtą sprendimą.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Migracijos departamentas sprendimą, kuriuo netenkinamas Pareiškėjo prašymas prisiekti Lietuvos Respublikai, priėmė 2024 m. vasario 22 d., tą pačią dieną Pareiškėjas per MIGRIS buvo supažindintas su sprendimu, taigi sprendimo priėmimas užtruko daugiau nei 9 mėnesius.

Migracijos departamentas yra įstaiga prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, kurios paskirtis – įgyvendinti valstybės politiką migracijos srityje, t. y. užtikrinti ir organizuoti Europos Sąjungos laisvo asmenų judėjimo principo, vizų, imigracijos, prieglobsčio, taip pat kitus užsieniečių teisinės padėties klausimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą, Lietuvos Respublikos pilietybės klausimų sprendimą, asmens tapatybę ir Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančių dokumentų, tarnybinio paso išdavimą. Siekdamas jam nustatyto veiklos tikslo, Migracijos departamentas, be kitų jam teisės aktuose įtvirtintų funkcijų, nagrinėja asmenų prašymus, pranešimus ir skundus, priima sprendimus dėl juose keliamų klausimų. Nagrinėdamas asmenų prašymus ir skundus, Migracijos departamentas, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo laikytis įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, lygiateisiškumo, efektyvumo principų, be to, LVAT savo praktikoje pabrėžia, kad valstybės institucijos turi veikti apdairiai ir rūpestingai (2013 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A520-2473/2013).

Įvertinus Skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad sprendimas dėl Pareiškėjo prašymo prisiekti Lietuvos Respublikai netenkinimo buvo priimtas daugiau nei po 9 mėnesių nuo prašymo priėmimo dienos, nors jau prašymo priėmimo metu buvo aišku, kad iki priesaikos termino pabaigos liko mažiau nei vienas mėnuo, ir buvo akivaizdu, kad per tokį terminą bus neįmanoma atlikti Apraše nurodytų veiksmų. Pastebėtina, kad viešojo administravimo subjektai, taip pat ir Migracijos departamentas, turi elgtis rūpestingai, kuo operatyviau įvertinti teisės aktuose numatytus galimus atitinkamų procedūrų (veiksmų) atlikimo terminus ir imtis priemonių, kad pareiškėjai kuo greičiau gautų

jiems aktualią informaciją bei klausimas, dėl kurio jie kreipėsi, būtų kuo greičiau išspręstas.

Pastebėtina, jog Skundo tyrimo metu Migracijos departamentas informavo, kad sprendimas dėl Pareiškėjo prašymo nebuvo priimtas bei išsiųstas teisės aktų nustatytais terminais dėl techninės klaidos ir žmogiškojo faktoriaus. Tačiau būtina atkreipti dėmesį, kad toks ilgas Pareiškėjo prašymo nagrinėjimo laikotarpis, kai sprendimas buvo aiškus jau prašymo priėmimo metu, nėra suderinamas su proporcingumo ir gero viešojo administravimo principais, o toks institucijos darbo organizavimas kelia pagrįstų abejonių dėl Migracijos departamentui keliamų tikslų tinkamo įgyvendinimo.

13. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Migracijos departamentas, nagrinėdamas Pareiškėjo prašymą dėl priesaikos, nesilaikė teisės aktuose numatytų sprendimo priėmimo terminų, o nesilaikydamas terminų, nesivadovavo gero administravimo principu, neveikė apdairiai bei rūpestingai, todėl Skundas pripažįstamas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundą dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pareigūnų veiksmų, vilkinant prašymo prisiekti Lietuvai nagrinėjimą, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktorei rekomenduoja imtis priemonių, kad institucijos darbas būtų organizuojamas taip, jog pareiškėjų prašymų nagrinėjimo procedūros ir sprendimų priėmimas vyktų laikantis teisės aktuose nustatytos tvarkos ir terminų.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė